

Большасць запазычванняў, прадстаўленых у беларускай мове складанымі назоўнікамі, якія пішуща разам ці праз злучок, у англійскай мове з'яўляюцца словазлучэннямі.

Такім чынам, можна адзначыць, што фанетыка-графічная адаптацыя запазычванняў у сучасным беларускім слэнгу не заўсёды адбываецца згодна з правіламі беларускай мовы. Але на дадзеным этапе нельга вызначыць, ці абумоўлены такія разыходжанні з правіламі незавершанаасцю працэсу адаптацыі і пройдзе форма гэтых слоў яшчэ праз пэўныя змены, ці менавіта тая форма, якую маюць словы сёння, выявілася больш зручнай для карыстальнікаў і адпаведна таму была абраная, нягледзячы на парушэнні нормаў.

Н. Гордей, В. Шиманец

РЕЧЕВЫЕ ТАЙНЫ ЗЛОДЕЕВ ПОТТЕРИАНЫ
(на матэрыяле англоязычных аудио- и текстовой версий
романов Дж. Роулинг)

Аудиоверсия книг Дж. Роулинг «Гарри Поттер», подготовленная британцем Стивенем Фраем, не только произведение искусства, но и богатый материал для лингвистических исследований. В центре нашего внимания – речь отрицательных персонажей поттерианы.

Для выражения особенностей речи персонажей в текстовой версии книги использованы графический и метаязыковой подходы. Основные графические средства отражения особенностей речи: 1) курсив (обозначено нижним подчеркиванием): *Who was the thief, Gregorovitch*; 2) прописные буквы в репликах, которые выкрикиваются: *I AM NOT PAYING FOR SOME CRACKPOT OLD FOOL TO TEACH HIM MAGIC TRICKS!*; 3) дублирование согласных, например, при заикании: *c-can't t-tell you how p-pleased I am to meet you*. Метаязыковой способ прослеживается в комментариях автора: *high cold voice, he snarled* 'прорычал он', *she shrieked* 'взвизгнула она', *quivering treble* и т.д.

В аудиоверсии с целью дифференциации речи персонажей Стивенем Фраем использованы имитация диалектных произносительных особенностей и акцента, изменение скорости речи, высоты голосового тона и др. Так, необычно значительную высоту голоса включает минимальный речевой портрет Волдеморта (антагониста серии), Питер Петтигрю говорит медленно, так как ему присущи трусость и расчётливость. В речи отрицательных персонажей С. Фрай активно использует восходяще-нисходящий тон, в частности, в речи уверенных в себе эгоистичных персонажей с коннотацией упрека: *...but might not your energies have been better directed toward finding and aiding your master?*, а также скользящую шкалу со значением презрения к собеседнику: *Dear me, what's the use of being a disgrace to the name of wizard if they don't even pay you well for it?*

Таким образом, в аудио- и текстовой версиях романов воссоздается речевой портрет отрицательных персонажей поттерианы, яркий и «говорящий». Повседневная речь играет важную роль в создании рельефных образов фантастического мира, помогая читателю и слушателю понять чувства и мотивацию героев. Речевой имидж отрицательных персонажей открывает читателю иное видение мира, это другой мир. Пристальное внимание к «малым», но столь важным штрихам-коннотациям в речи отрицательных персонажей, возможно, делает читательское восприятие менее линейным, однако при этом более объемным и глубоким.

Д. Грамадскі, К. Кастрыцкая

МАЎЛЕНЧЫЯ ПАВОДЗІНЫ ДЗЯЦЕЙ-БІЛІНГВАЎ: ПАМЫЛКІ І НЕ ТОЛЬКІ

Матэрыялам нашага даследавання паслужылі скрыпты размоваў з 16 руска-англійскімі і 10 кітайска-англійскімі дзецьмі-білінгвамі. Гэтыя скрыпты былі размешчаныя на сайце www.childes.org. Узрост 21 з 26 рэспандэнтаў склаў ад 2 да 5 гадоў, 5 рэспандэнтаў – ад 10 да 12 гадоў.

Мэта даследавання – вызначэнне прычыннасці памылак дзяцей-білінгваў і тэндэнцый ў памылках, што можа дапамагчы ў далейшым пры стварэнні новых метадык навучання другой замежнай мове яшчэ ў дзяцінстве.

Прааналізаваўшы кантэксты, мы знайшлі пэўныя агульныя тэндэнцыі для абедзвюх групаў дзяцей: 1) дзеці схільныя рабіць памылкі ў дзеясловах у форме трэцяй асобы: 28 памылак былі адзначаныя у руска-англійскіх білінгваў (7 розных рэспандэнтаў) і 11 у кітайска-англійскіх дзяцей (8 розных апытаных); 2) правільны ўжытак няпэўнага артыклю: 33 памылкі ў руска-англійскіх білінгваў (10 розных рэспандэнтаў) і 31 у кітайска-англійскіх білінгваў (7 розных апытаных); 3) элімінацыя дзеяслову *to be* была зафіксавана ў абедзвюх групках – 5 памылак у кожнай групе; 4) выкарыстанне інтанацыі для фарміравання пыталнага сказа: 7 памылак у руска-англійскіх білінгваў (4 рэспандэнты) і 9 у кітайска-англійскіх (4 рэспандэнты), што звязана з наяўнасцю інтанацыі як сродку для фарміравання пыталнага сказа ў рускай мове і нязменным парадкам слоў ва ўсіх відах сказаў у кітайскай мове (пытальная часціна 吗 (*ma*), падваенне дзеясловаў з адмоўнай часцінай 不 (*bù*) ці выкарыстанне пыталнага слова замест таго, да якога ставіцца пытанне); у англійскай мове пыталныя і сцвярдзальныя сказы не маюць аднолькавага парадку слоў, але сам парадак заўсёды жорсткі.

Былі ўсталяваныя наступныя прыватныя тэндэнцыі: 1) большая схільнасць да памылак у дзеяслоўнай форме простага прошлага часу ў кітайска-англійскіх білінгваў (роўная колькасць памылак і кантэкстаў правільнага ўжывання 4/4 пры 15/7 у руска-англійскіх білінгваў); 2) руска-англійскія білінгвы часцей правільна ўжываюць формы Present Continuous